ڕیفۆرم یان شۆڕش … نەجمەدین فارس حەسەن

مانای بنەڕەتی و فەرهەنگی ڕیفۆرم لە هەر دامەزراوەو سیستەمێکی سیاسی و کۆمەڵایەتی ، گۆڕینی ڕوکەشیە ،و ئارایشت کردنیەتی . بەڵام شۆڕش گۆڕانی بنەڕەتیی و پێویستیە لە سەرجەم ئەو پێکهات ودامەزراوەو سیستەمە سیاسی و کۆمەڵایەتی و ئابوریانەیە ، کە شۆڕشی بە ڕودا بەرپا دەکرێت .

ڕیفۆرم کردن ، لەهەر پێکهاتەو لە هەر بارو هەلوو مەرجێکدا، هێشتنەوەو درێژەدانە بە هەمان هەلومەرجی ڕابردوو ئێستا. گۆڕان لە هەلومەرجی ڕابردوو ، هێنانە کایەی هەلومەرجی نوێیە ، هێنانە کایەی هەلومەرجی نوێ ،گۆڕانی بنەڕەتی و پێویستیە لە ڕابردودا، ئەمەش مانای شۆڕش دەگەیەنێت . لە ڕابردودا ئەگەر هەندێک گۆڕانی کەم و بچوک وەک شۆڕش ناونرابێت، لە ئێستادا شۆڕش گۆڕانی بنەڕەتیە لە سەرجەم پەیوەندیەکانی ئابوری و سیاسی و کۆمەڵایەتی سیستەمی سەرمایە داری. ئەگینا هەر وەکو ئەوە دەبێت کە ڕویدا بە ناوی بەهاری عەرەبیە وەو بە شۆڕش ناو بێریان کرد، دەمووچاو گۆڕاو پەیوەندی کۆمەڵایەتی و ئابوری و سیاسی خراپتر بوو. لە ئێستای سیستەمی سەرمایەداری لیبرالی ، شۆڕش واتای گۆڕان و کۆتایی هێنانە بە مۆدیلی ئابوری و سیاسی و کۆمەڵایەتی سەرمایەداری لیبرالی . مارکس و ئەنگڵس دەڵێن “کۆمۆنیزم جیاوازە لە هەموو ئەو بزوتنانەوەی پێش خۆی هەتا ئێستا، کە بناغەی هەموو پەیوەندییەکانی بەرهەم هێنان و هەڵسوکەوتەکانی پێشوو ژێرەوژوور دەکا(بە هەموو هووشیاریەکەوە چارەسەری دەکات) بۆ یەکەم جار هەموو مەرجەکانی سروشتە پێشووەکی وەر دەچەرخێنێ بۆ دەسەڵاتی تاکە یەکگرتووەکان.

“1- ئەوان بۆ ئەم ئەرکە و ئەو گۆڕانکاریانە ، وەک پێویستیەکی حەتمی و مێژوویی و، جێ بەجێ کردنی لە ڕێگەی حیزبی کرێکاران و کۆمەنیستە زانستیەکان کە “سەربەخۆیی کرێکاران پێویستەو دەبێ بەدی بهێنرێتەوە .

“2- لەم هەلوو مەرجەی ئێستا لە دنیادا هەیە ، ئەو هەموو ناو نیشان و پێکهاتە حیزبی و دەسەڵاتە ڕەنگاوڕەنگە،ئەگەر مرۆڤ هەوڵی گۆڕانی بنەڕەتی نەبێت و نەدات ، ئەوا ئەو توێژگەلانە “خولیای ئەوەیان لە سەردایە کە قشاری سەرمایەی گەورە لە سەر شانی

سەرمایەی بچکۆلە و قشاری بۆرژوازی گەورە لەسەر شانی ووردە بۆرژوازی لابەن .

“3- ڕیفۆرمی ئابوری و سیاسی بۆ هێشتنەوەی بنەمای چینایەتی خۆیانە لەسەر جێ و شوێنی خۆیان . ئەو پرۆسەیە بۆ سود و قازانجی خۆیان بەکارئەهێنن. ڕیفۆرم خوازەکان لە ناوەڕۆکی داواکاری یەکانیاندا دەردەکەوێت ، کە داوای سیستەمێکی حکومەتی لۆکاڵی(محەللی) دێموکراتیک دەکەن هەتا بتوانن بە شێوەیەکی ڕاستەوخۆ دارایی شارەوانییەکان و ، کۆمەڵێک لە دام و دەزگا دەوڵەتی و حکومەتیەکان ، کە ئێستا لە بەر دەستی بیرۆکراتەکاندان بخەنە ژێر چاودێری خۆیان . “حیزبێک کە ووردەبۆرژوا دێموکراتەکان قازانج و بەرژەوەندی خۆیانی بە شاراوەیی و بە شێوەی نهێنی تێدا بپارێزن پرۆلیتاریا باسی داخوازی یەکانی خۆی نەکا هەتا کێشە و ئاڵۆزی سازنەبێ ئەم جۆرە یەکگرتنە تەنیا بە قازانجی ئەوانە و سەروبەر بەزەرەری پرۆلیتاریایە.

“4- ڕیفۆرم خوازان تەنها ڕاستڕەوەکان ناگرێتەوە ، چەپیش لە بازنەی ئەو داواکاریانەدا گنگڵ دەخۆن. ڕیفۆرم کاتێک دەوڵەت دەچێتە ژێر باریەوە ، کە کاریگەری بزوتنەوە جەماوەریەکان بەهێز و یەکگرتوو بەردەوام بن . حکومەت و دەسەڵاتداران ڕیفۆرم دەکەن لە پێناوی مژینی هێزو فراوان نەبونی ناڕەزایەتیەکان ، و ئاڕاستەنەگرتنی وتەقینەوەی فراوانی جەماوەری بخەنە ژێرمەنگەنەی سیاسی و ئابوری خۆیان ، ئەمەش لە پێناوی بەردەوام بوونی دەسەڵاتیان دەکەن. هەر لەبەر ئەوەیە دەبێت شۆڕش دەسەڵات و حکومەتی سەرمایەداران”تووشی وەزعیەتێک بکەن کە فەرمانڕەوایی و دەسەڵاتی دێموکراتە بۆرژواکان هەر لە سەرەتاوە گەرای ڕووخان و تێکشکانی تێدا ببەسترێ و بەڕادەیەکی زۆر ڕێگا بۆ ئەوە خۆش بێت کەلە داهاتودا دەسەڵات بکەوێتە دەست پرۆلیتاریا لە وەش گرنگتر ئەوەیە کە کرێکاران لە جەرگەی خەباتدا و دەست بەجێ دوای سەرکەوتنی خەباتەکەش تا ئەو جێگایە کە ئیمکانئ هەیە لە دژی ئەو هەوڵ و تەقەلایەی بۆرژواکان کە دەیانەوێ وەزعەکە هێمن ە ئارام بکەنەوە ڕاوەستن و دیمکراتەکان ناچار بکەن خۆ لەو شەڕە خوێناوییە نەدزنەوە کە ئیدعای دەکەن .

“5- شۆڕش و شۆڕشگێڕان دەبێت دژایەتی چینایەتی خاو نەکەنەوە ، بە قازانجی چەوسێنەرانی دەسەڵات ، بەش خوراوان بۆ ماوەو کاتێکی درێژتر لە ژێر نێزەی چەوسانەوەو بێ مافکردنیان نە هێڵرێتەوە . هەر لە بەر ئەوە شۆڕش پێویستی بە تێووری شۆڕشگێڕانە هەیە ، بۆ

ئەمەش پراکتیکی شۆڕشگێڕانە پێویستی بزوتنەوە ی گۆڕانی بنەڕەتی کۆمەڵگایە . هەروەها دەبێت و لە بەر ئەوەیە “تەنیا تاوێکیش ئەوە لە بیر نابەنەوە کە هەتا بکرێ دژایەتی دوژمنانەی نێوان پرۆلیتاریا و بۆرژوازی ، ڕۆشنتر بۆ چینی کرێکار ڕوون کەنەوە .
“6- شۆڕش دەبێت هەموو ئەو هەڵاوێردن و بێ ماف کردن ونا عەدالەتی ونایەکسانییەی کۆمەڵێکی کەم لە مرۆڤ ، دژ بە زۆرینەی کۆمەڵگا دەیکات ، لە ناو ببات .
وە ئەمەش وەک “بەشێک لە بۆرژوازی هەوڵ ئەدات مەینەتیەکانی کۆمەڵ چارەسەر بکات ، بۆ ئەوەی مانەوەی کۆمەڵگای بۆرژوازی بپارێزێت ، ئابوری زانان ، خێرخوازان ، ئینسان دۆستان ، ڕیفۆرم خوازانی حاڵی چینی کرێکار ، زماندەرانی خێرو سەدەقە ، ئەندامانی کۆمەڵەی پارێزگاری لە گیانداران ، قەناعەت چیانی کۆنەپەرست ، ڕیفۆرم خوازانی جۆراو جۆرو ڕەنگاوڕەنگ، هەموو لەم دەستەیەن .ئەم شێوە لە سۆسیالیزم ئیتر سیستەمێکی تەواو کەمالی لێ دەرهاتووە .

نە ئەم بۆرژوا- سۆشیالیستانە خوازیاری هەموو دەسکەوتەکانی موناسەباتی کۆمەڵایەتی نوێن ، بەبێ ئەو موبارەزاتە و ئەو مەترسیانە پێویستە و لێی دەوەشێتەوە، ئەوان دەیانەوێ وەزعی ئێستای کۆمەڵ هەروا بمێنێ بەبێ ڕەگەزە – شۆڕشگێڕە تێکدەرەکانی .
جۆرێکی دووەم و زیاتر عەمەلی ، بەڵام کەمتر سیستماتیک لەم سۆسیالیزمە ، تێکۆشاوە بەو بیانووە کە گوایە ڕیفۆرمی سیاسی نەء بەڵکو تەنیا ئاڵ وگۆڕ لە هەل و مەرجی ماددی ژیاندا ، لە بارودۆخی ئابوریدا، دەتوانێ کەلەبەرێکی پرۆلیتاریا بگرێ .هەموو بزوتنەوەیەکی شۆڕشگێڕانە لە پێش چاوی چینی کرێکار بخات ،مەبەستی ئەم نەوعە سۆسیالیزمە لە گۆڕانی بارودۆخی ماددی ژیانیش قەت نابوت کردنی پەیوەندە – بۆرژواییەکانی بەرهەم هێنانی لێ ناوەشێتەوە ، کە تەنیا لە ئاکامی شۆڕشێکدا دێتەدی . بەڵکو مەبەستی هەندێ ریفۆرمی ئیدارییە لە سەر بناغەی مانەوەی ئەم موناسەباتەی ئێستا ، ڕیفۆرمی وا کە دیارە لە هیچ بارێکەوە کارناکاتە سەر پەیوەندی سەرمایەو کار، بەڵکو لە باشترین حالەتدا دەبێتە هۆی کەم خەرج بوون و سادە بونەوەی کاروباری ئیداری حکومەتی بۆرژوازی.

“7- بەڵام ئەم جۆرە لە دید و تێڕوانینی هەر جۆرێک لە بزوتنەوەو ڕێکخراو و حیزب و گروپە کۆمەڵایەتیەکان ، لە ئێستادا هەوڵەکانیان دەچێتە پێناو بەرژەوەندی دەسەڵاتداران و حکومەتەکانی 0وە ئەمانە هەربەمەوە ناوەستن بەڵکو داواکاری بازرگانی ئازاد ، بە قازانجی

چینی کرێکار ! باجی گومرگ بەقازانجی چینی کرێکار! ئیسلاحاتی زیندان بەقازانجی چینی کرێکار! ئاوایە ئاخر قسە وتەنیا قسەی جیددی و پڕمانای سۆشیالیزمی بۆرژوازی . وە لە کۆتایی قسەکانیدا بریتی یە لەم قسەیە " بۆرژوا" بۆرژوایە بەقازانجی چینی کرێکار .

وە وەک ئەرکێکی سەرشانی کۆمۆنیستەکان ئەبێت ئەوە بکرێت کە ریفۆرم ئەم ئامانجەی سەرەوەی هەیە “کە لە ناوەڕۆکدا دژ بەناوەڕۆکی خەباتی پرۆلیتاریایە وە بۆ کرێکاران ئەوە ڕوون ناکرێتەوە و بدرێتە بەر پەلاماری کۆمۆنیستانەی خۆیان .)) هەروەها حکومەتی سەرمایە و کەڵەکەبووونی خۆرای دەبێت لەلایەکەوە بە بەرتەسک کردنەوەی مافی “وراثت” وە لەلایەکی تریشەوە بەوە کە دەوڵەت ژمارەیەکی هەرچی زیاتر لە ئەفراد بەرێتە سەر کار” پێشی پێ بگیرێ” بەڵام لەبابەت کرێکارانەوە مەسەلەیەک هەیە کە هەر لەئیستاوە ڕوون و ئاشکرایە کرێکاران لە ڕابردوود چۆن کرێ گرتە بوون هەروا دەمێننەوە ” ووردە بۆرژوا دیموکراتەکان داواکاری کرێ وبیمەی زیاترن بۆ کرێکاران و هیوادارن بە زیادبوونی شوغلە دەوڵەتیەکان بە تەئمین بوونی ئیمکاناتی ریفاهو ئاسایش بۆ کرێکاران ئەمە وەدی بێت بەکورتی ئەمانە دەیانەوێ بەم خۆر و بێرە دەمی کرێکاران چەور بکەن و چاری نیمچە ژیانێکیان بۆ دابین بکەن کە دەنگیان دەرنەیەت” هەتا بەم جۆرە هێزی شۆڕشگێڕانەیان تێک بشکێنن” ئەم داخوازانەی دیموکراسی ووردە بۆرژوازی دێموکراتەوە بە تێکڕاو یەک جێ داواناکرێت و تەنیا ژمارەیەکی کەم لە پەیڕەوانی ئەم ڕێبازە بە ڕاشکاوی وەدیهێنانی هەموو ئەم داخوازیانەیان بە ئامانجی خۆیان داناوە .

هەرچی کەسان و دەستەو تاقمە ووردەبۆرژواکان ، بەرەوپێشتردەچن ، بەشێکی زیاتری ئەم داخوازانە بە ڕاشکاوی بەیان دەکەن 0ئەو ژمارە کەمەش کە لایان وایە ئەو داخوازیانەی لەسەرەوە باسیان کرا لە بەرنامەکەیاندا هەن ، ڕەنگە پێیان وابێ ، داوای هەموو ئەو شتانەیان کردووە کە دەکرێ لە شۆڕش داوابکرێن .

بەڵام ئەو داخوازیانە ئەوەنین کە حیزبی کرێکاران ڕازی بکەن، لە حاڵەتێکدا کە ووردەبۆرژوازی و دێموکراتەکان دەیانەوێ هەرچی زووتر کۆتایی بە شۆڕش بێنن و ، ئەو پەڕەکەی بەو داخوازانە بگەن کە لە سەرەوە باسیان کرا . بەرژەوەندیمان لەوەدایە و ئەرکی سەرشانمان ئەوەیە کە هەتا کاتێک لە هەموو چینەکەم تا زۆردارەکان ، دەسەڵاتیان لێ بسترێندرێ . ... ئەم شۆڕشە بۆ ووچان درێژە پێ بدەین ، ئامانجی ئێمە ئەوە نیە کە شکڵی خاوەندارێتی تایبەتی

بگۆڕین . بەڵکو دەمانەوێ بەتەواوی ڕیشە کێشی بکەین ، دەمانەوێ هیچ چینێک نەمێنێ . نامانەوێ ئەم کۆمەڵگایەی ئێستا بڕازێنینەوە و دڵ بە ئاڵوگۆڕی بچوک خۆش بکەین، بەڵکو دەمانەوێ کۆمەڵگەکی نوێ دابمەزرێنین ......))8– ئەمەش ئەوە دەردەخات مانا و ناوەڕۆکی شۆڕش و ڕیفۆرم لە یەکدی زۆر جیاوازن ، لە ڕوی تێوور و پراکتیک و جێ بەجێ کردنی لە ژیان و ئەرکی ڕۆژانەدا .

نەجمەدین فارس حەسەن

23/12/2015

سەرچاوەکان:

1- مارکس، آنگلس،آلایدیولوجیه الالمانیه ، ترجمه – د.فؤاد ایوب ، دار دمشق ، سوریا ، ص87 .

2- مارکس، آنگلس، بانگەوازی کۆمیتەی ناوەندی بۆ یەکێتی کۆمۆنیستەکان ، وەرگێڕانی ناصری حسامی ، ل1-2 .

3- هەمان سەرچاوە ، ل3 .

4- هەمان سەرچاوە ، ل6 .

5- هەمان سەرچاوە ، ل7 .

6- مارکس، آنگلس، مانیفیست ، ل7 .

7- هەمان سەرچاوە ، ل67-68 .

8- مارکس، آنگلس، بانگەوازی کۆمیتەی ناوەندی بۆ یەکێتی کۆمۆنیستەکان ، وەرگێڕانی ناصری حسامی ، ل5-6 .

هونەری [نمایشکردن] لە شانۆیی دووپێغەمبەر دا … نووسینی : ڕێباز محەمەد جەزا

پوختە:

هونەری نمایشکردن بابەتێکی نوێ نییە ، بەڵکو ئەم هونەرە پێشتر هەبووەو ناسراوبووە ، هەروەکو لەم توێژینەوەیەشماندا جەختی لێدەکەینەوە ، بەڵام لەڕووی تیۆریەوە بەدیاریکراوی بۆ

دەستنیشانکردن و پەیوەست بەنمایشی شانۆیی دووپێغەمبەر وەك بناغەیەك لەمیتۆدێکی دیاریکراودا دەیخوێنمەوە کەدواتر لەرێی جیاوازیەکانی نێوان هونەری (ژیانکردن و نمایشکردن)ەوە ، بنەما ڕێکخراوو رۆشنەکانی نمایش دەخەمەبەر باس و خواسی زانستی کە لەو بەرهەمەدا بە ئاشکرا دیاربوون و پەیڕەو کرابوون ،ئەوەی لەم دۆخەدا زانراوە لەدایکبوونی میتۆدی نمایشکردن لە شانۆدا پەیوەستە بە میتۆدێکی دیاری جیهانی وەکو مایرهۆڵد کە لەئێستادا وەك ئایکۆنێکی دیاری شانۆلە جیهاندا گرنگی و کاریگەری خۆی هەیە. ئاشکرایە پێشتر لەکوردستان کەمتر قسەو باسی زانستی لەبارەوە کراوەو ڕەوایەتی دەدرا بەتیوریزەکردنی بەرهەمە شانۆییەکان و زۆرتر وەك هەوڵی تاکەکەسی خوێندنەوە بۆ بەرهەمەکان دەکران کە جیاوازی خوێندنەوەکان لەئاستێکی نزم دابوون لە پەیوەست بە هەندێ قسەی گرنگ و کاریگەر ، ...

بۆ درێژەی بابەت کلیکی ئێر□ بکەن ...!

گۆشت قابیل بە بازە ….عەلی مەحمود محەمەد

پێش ساڵی 2013, لە چەند روداوی جیاجیادا, چ لە پرۆسەی هەڵبژاردن یاخود هاتنە سەر شەقام, بینیمان خەڵك چەندە بە حەماسەوە ویستیان لە گەڵ کۆتایی هێنان بە دەسەڵاتی بنەماڵەیی هەبوو لە کوردستان, لەو کاتانە نە قەیرانی دارایی هەبوو, نە سیاسەتی تەقەشوفی ئابووری سەپا بوو.

کارێزما سیاسیەکانی رابردوو وا بەتاڵ کرابونەوە, نوزە بایەك دەیانی برد بە ئاسمانا, پێویستی بە گێژەڵۆکی بەهێز هەر ناکرد, بەشێکی باش لە خەڵك لە خۆپیشاندانەکانی ساڵی 2011 پشکداریان کرد, خەڵك خوازیاری کەرامەت و کۆتایی بە گەندەڵی و دادپەروەری کۆمەڵایەتی هەبوو, هەرچەندە لە مانگەکانی یەکەمی دەسەڵاتی بەرەی کوردستانییەوە خەڵك دژ بە گەندەڵی هاتنە سەر شەقام ئەوکاتانەش ئەگەر هێزێکی کاریگەری پەیگیری جدی لە تێکۆشەرانی سەرسەختی باوەڕ

بە خەباتی جەماوەری لە شەقامەوە هەبوایا, ئەوا پایەی دەسەڵاتی کوردی زۆر زۆر لاوازتر بوو لە تونس و میسر, کورسییەکانیان با دەیبرد بۆ حەوت تەبەقەی ئاسمانا, وەلێ بایەکێ هەر نەبوو.

27 ساڵە ئەو شەمامەیە هەر هەڵەی نەکرد, قسەی زۆرکرا, کەنە گەندەڵ و سەرکوتکەر و هەڵاتوان لە یاساو دادگا نمایشی جۆراوجۆریان کرد, وەلێ هیمەتی راستەقینە کە پێویستی بە کارێزما و پارتی سیاسی بوو بۆ روخاندنی ئەو دوو دیوارە لەرزۆکە هەر نەبوو, هەر نەهات, چاوەڕوانییەکان ئەوەندە درێژ خایەن بوون گەدەش تەحەمولی ناکات.
لە ساڵی 2014 ەوە ئافات لە دوای ئافات روی لەم گەلە کرد, قەیرانی ئابووری و سیاسی و سەربازی نەش کرد, روبعە موچە بۆ وەرز دوا کەوت و خەڵك نانی وشکی لە بڕا, ئاو کارەبای لە حەرامکرا, گیرفانەکان بەتاڵ بوون, قەیرانە سیاسیەکان و ئابەوچونەکان تژی بوون وەلێ ئومێدەکان وشکیان کرد, ئاسۆکان لێڵ بون, خۆپیشاندانەکان بۆ پانتایی شەقامەکان رێیان دەکرد, وەلێ کەس ویستی سەندنەوەی دەسەڵاتی نەبوو، لینینێکی سەر روتاوە نەبوو بڵێت بەڵێ ئامادەی بەدەستەوگرتنی دەسەڵاتمان هەیە.

دەسەڵات نەك بە قەیرانەکان نە لەرزی بگرە لە گەڵ هەر قەیرانێکدا پایەی خۆی مەحکەم و بەهێز کرد و بەرگری زیادیکرد, هێزی لە قەیرانەکانەوە وەرگرت, خەڵك پێویستیان بە سیاسییەك هەبوو وەك لینین, بە حیزبێك بوو وەك بەلشەفیك, بەڵام ئێرە کەتایێ هەر لەرزە سەما و ئەرکی بەدەستەوەگرتنی دەسەڵاتی بگرتایەتە ئەستۆ, حیزب نەبوو, سەرکردە نەبوو, لە بری ئەوەی لە کاتی قەیرانەکان مشکی ناو پاپۆڕەکان لە حیزبی دەسەڵاتەوە بەرەو ناو گۆل هەڵ بێن وەك ئەرمینیا, مشکە هەلپەرستەکان لە ناو گۆلەوە بەرەو ناو پاپۆڕەکان بە کۆمەڵ رایان دەکرد, بۆیە دەسەڵاتی کوردی بەرگەی هەموو ئەنتی بایەتیکە سیاسییەکانی گرتوو بەرگری کۆمۆنەی پەیدا کرد, تا گەیشتە 12ی ئایار, 12ی ئایار درێژەی هەڵبژاردنی 17ی ئایاری 1992 بوو کە تیایدە دوو حیزبی دەسەڵاتدار کودەتایان بەسەر پارتەکانی دەرەوەی خۆیاناد کرد بە جوت حیزبی17 ساڵە مانەوە لە لوتکەی بڕیار ودەسەڵاتدا, حیزبەکانی دەرەوەی خۆیان بچووك کردەوە, مانەوەیانیان خستە گومانەوە, ئێستا کودەتای دووەمیان لە 12ی ئایار ئەنجامدایەوە بە پشتیوانی شەرعیەتی نێو دەوڵەتی, کاردانەوەی 6 پارتە نارازییەکە رێك کاردانەوەیەکی نەرم وەك ناو نرا 6 پەپولەکە وابوو, ئێتر لە خەون بینین بە کورسی و دەنگەکانی رابردووەوە وردە وردە بۆ چرای رابردوو دەوسوتێن,کاردانەوەی دەست بەجێیان نەبوو,

لە گردبونەوەیەکی بچوکی 2 کاتژمێری زیاتر دوای چەند ڕۆژ بە دەم گریان بە دەنگە سوتاوەکانیانەوە کۆتاییان هێنا بە ناڕەزایەتییەکانیان, تەنانەت کاردانەوەکان ئەوەندە لاواز بوون هەڕەشەکەرانی شەوی 12ی ئایار پەشیمان بوونەوە لە گۆڤەکانیان, هەڕەشەکانی بایکۆتیشیان پێ ناچێت جدی و تا سەر نابەت و تەسلیم بە پرۆسەکە دەبنەوە وەك چۆن شیوعی و سۆسیالست و ئیسلامییەکان بە وەرگرتنی سەرو وەزیرێکی بە وەزارەت لە ساڵی 1992 گۆڕی خۆیان بەدەستی خۆیان هەڵکەند, لەناو بیرەکە خنکان.

کاردانەوەی پارتە ناڕازییەکان نەك ئەنجامی نەبوو, بگرە بووە هێزێك بەدەست دەسەڵاتدارانەوە تا بەماوەیەك دەسەڵاتی خۆیان درێژ تر بکەنەوە, کە لە لایەن گەلەوە هیچ متمانەیەکی پێیان نەماوە, ئەوەی رایگرتووە, هێزێکە لەسەر کورسی بیبیان هێنێتە خوارەوە, بەڵێ ئامادەم بە وەرگرتنی دەسەڵات, ئیتر گرنگ نییە سەری روتاوە دەبێت وەك لینین, یان ریشدار دەبێت وەك جیفارا, یان سمێڵ تاشراو دەبێت وەك مائو, گرنگ ئەوەیە گەل متمانەی بە حوکمڕانانی کوردستان نەماوەو دەیەوێت کۆتایی بەدەسەڵاتی بنەماڵەیی بهێنرێت, نەك شەریکە بنەماڵەی بچوکی دی بە زیادبکرێت.

هەڵەی ئۆپۆزسیۆن پێش ١٢ی پێنج … جیهاد موحەمەد

زۆربەمان لەوە ئاگادارین و دەزانین، کە دەسەڵات بریتییە لە کۆمەڵێک پەیوەندی، پەیوەندییەکانی خۆی لەگەڵ سوبێکتەکاندا، یان باشترە بڵێین لەگەڵ کۆی کۆمەڵگەدا لە ڕێگەی کۆمەڵێک دامودەزگاوە جێبەجێ دەکات، وەک دامودەزگا یاسایی و دادگاکان و دامودەزگا کولتووری و زمانەوانیی و پەروەردەیی و قوتابخانەکان و زانکۆکان و دامودەزگا مەدیایی و سۆسیال مەدیا و ڕۆژنامە و ڕۆژنامەوانی و دامودەزگا دینییەکانەوە، کە ئەمانە هەموویان دامودەزگاگەلێکی ئایدۆلۆژین. جگە لەمانەش کۆمەڵێک دامودەزگای سەربازیی و پۆلیس و ئاسایش بە ئاشکرا و هەندێک جاریش دامودەزگای لەم جۆرانە بە شاراوەیی هەیە، وەک کۆمەڵێک کەسی بەڵتەجی و سیخور و خەبەرلێدان و

چاودێریکردنی هەرچ جوڵە و بزاوتێک، کە ترسیان لێیان هەبێت، کە دیارە لەم کاتانەدا ئەم دامودەزگایانە بە سەرکوتکردن و پەلامار و هێرشکردن بەکاریان دەهێنن.

دەسەڵات، لە هەرچ شوێنێکی دنیادا لە هەوڵی ئەوەدایە، کە خۆی بسەپێنێت، ئەو خۆ سەپاندنە یان بە رازیبوونی تاکەکان و کۆمەڵگە فەراهەم دەکرێت، وەک دەوڵەت و حکومەتە دیموکراتەکانی ئەوروپا، یان بە زۆرە ملێ و بە سەرکوتکردن فەراهەمی دەکەن، وەک دەوڵەتان و حکومەتەکانی رۆژهەڵاتی ناوین، کە کوردستان و عێراقیش لەو جۆرەن.
ئۆپۆزسیۆنی راستەقینە و دروست، ئۆپۆزسیۆنێکە، کە رەخنەی هەموو ئەم پەیوندیانە دەکات، رەخنە لە پێناوی گۆڕانکاریدا، رەخنە لە پێناوی جێگرەوەی دەسەڵاتی ستەمکار بە دەسەڵاتێکی دیموکرات و دادپەروەر.

دەسەڵاتی ستەمکار، تەنها لە یەک بواری ژیاندا، یان لە یەک دامودەزگادا ستەمکار نییە، بەڵکو کۆی دامودەزگاکانی لەسەر ئەو فەرهەنگە دامەزراون، کە دەسەڵاتی ستەمکار بپارێزن، ببن بە هۆکار و فاکتەرگەلێک بۆ درێژەدان بەم حوکمڕانییە ستەمکارە، بە ناوی شەرعیەتی حوکمڕانییەوە، کە زۆر جار ئەو شەرعیەتەیان لە هەڵبژاردنەکانەوە وەرگرتووە. ئەمەوێت ئەوە بڵێم، کە پێویستبوو ئۆپۆزسیۆن زۆر لەوە زیرەکتر و وردتر بێت، کە بکەوێتە داوی ئەوەوە کە بە بوونی کەمەڵێک کەسی باش لەم دامودەزگایانەدا ئیتر چاوپۆشی بکات لێیان و بە دامودەزگاگەلێکی پاک و خاوەن و دیموکرات سەیریان بکات. بۆ نموونە پێدەچێت کەمەڵێک دادەوەری باش لە دادگاکاندا بوونیان هەبێت، کەمەڵێک مامۆستا و بەڕێوەبەری باش لە قوتابخانەکاندا و لە زانکۆکاندا بوونیان هەبێت، کەمەڵێک ئەفسەر و لێپرسراوی باش لە دەزگاکانی پۆلیس و سەربازییدا بوونیان هەبێت، هەروەها... گەلێکی تریش.

دەبوو ئۆپۆزسیۆن هەندێ زیرەک بوایە، کە بیزانیایە هەموو دامودەزگاکانی دەسەڵات لە کوردستاندا ماوەی ۲۷ساڵ زیاترە لە بوونیادەوە گەندەڵ بوون، لە بوونیادەوە بوون بە دامودەزگاگەلێکی ستەمکار و بەرهەم هێنانی ستەم و زوڵم و نادادپەروەری و نادیموکراتی. بۆیە بوونی کەسانی باش و دیموکراتخواز ئەم دامودەزگایانە نابن بە دیموکرات و دادپەروەر.

بەرەی ئۆپۆزسیۆن بە گشتی چ تاک یان وەک ئۆرگانی سیاسیی، پێویستبوو ئەو حەقیقەتە بزانن، کە تا ئەم دامودەزگایانە

هەڵنەوەشێنرێتەوە و لە جێگەیدا سەرلەنوێ نەکرێن بە دامودزگایەکی دیموکرات هیچ گۆڕانکارییەک دروست نابێت. ئالێرەوە چەند ڕەخنەیەک لەسەر ئۆپۆزسیۆن دەخەمە روو: ١/ جەختکردنەوەی زۆر لەسەر دزی و فــزی دەســەڵات و بە فیرۆدانــی سامــانی وڵــات و بە مــوچەکردنی مامەستایان و فەرمانبەران و گەندەڵیی زۆر و زەوەندەکانی دەسەڵات، چەند کارێکی پێویست و لە جێگەی خۆیدا بووە، بەڵام نەدەکرا ببێتە هۆکارێک کە ئۆپۆزسیۆن بیکات بە چەقی ڕەخنەکانی خۆی بە جۆرێک، کە هەموو پەیوەندیەکانی دەسەڵاتی لەو دامودەزگایانەی کە ئاماژەم پێدان لە بیربەرێتەوە. دەبوو ئۆپۆزسێون مەسەلەی گۆڕانکاری لە هەمــوو دامودەزگــا ئایــدۆلۆژیی و ســەرکوتکەرەکاندا بکــردایە بە مەسەلەیەکی ستراتیژی و تەنها چاوی لەسەر گۆڕینی سیستمی سیاسیی لە سەرۆکایەتیەوە بە پەرلەمانی نەبوایە، یان تەنها چاوی لەسەر دەستاودەستکردنی دەسەڵات نەبوایە، چونکە ئەگەر بەرەی ئۆپۆزسیۆن گزیی لێ نەکرایە و بیتوانیایە زۆرینەی کورسیەکان بە دەست بێنێت، ئەوە بە شێوەیکی ئۆتۆماتیکی دەستاودەستی دەسەڵات دەکرا، بەڵام بەم دەستاودەستکردنەی دەسەڵات، هیچ لە حوکمڕانییەکە نەدەگۆردرا، ئەگەر ســەرلەبەری دامودەزگـــار گەنـــدەڵەکان نەگۆردرایە بە دامودەزگاگەلێکی دیموکراتی و دادپەروەری.

٢/ دەبــوو بەرەی ئۆپۆزســیۆن و بە تــایبەتی بــزووتنەوەی گۆڕان و کۆمەڵەی ئیسلامی نەکەوتنایەتە ژێر کاریگەری ریفراندۆمە شومەکەی پارتی و بارزانی، کە هەردوو رێکخەری گشتی و رابەری کۆمەڵە دەنگیان پێدا.

٣/ دەبوو بەرەی ئۆپۆزسیۆن بە تایبەتی بزووتنەوەی گۆڕان راستەوخۆ پشتیوانیان لە خۆپیشاندانەکانی مامەستایان بکردایە و خودی خۆیان راستەوخۆ هاوبەشیان تێدا بکردایە و ئەمەشیان رابگەیەندایە.

٤/ دەبوو ئۆپۆزسیۆن وەک هەموو ئەرگانە سیاسییەکان، بە هیچ جۆرێک بڕوایان بە دامودەزگاگەلێک نەبوایە، کە دەسەڵات دروستی بکات و بچنە ژێر کاریگەریەوە وەک دەزگای کۆمەسیۆنی هەڵبژاردنەکان، کە بەداخەوە خــودی خۆیــان بــانگهێشتی خەڵکیــان بەوە دەکــرد، کە ئەم دەزگایە، دەزگاریەکی پاک و بێگەردە و گزی لێ ناکرێت.
هەموو ئەمانە قابیلی راستکردنەوەن و شتێک نییە لە دەست چووبێت.

جیهاد موحەمەد
٢٤/٥/٢٠١٨

ئ□و□ن□د□م خ□ش□د□وێیت حەزەکەم بتخۆم … حەمەی شانۆ

ئەم پرسیارە زۆربەی کات لەخۆمی ئەکەم ، وڵامەکەشی نازانم ، ب□ام ئەزانم لەجادەی دڵ سافی منەوە ،هەموو میناشینەکان بەخێرایی تێدەپەڕن ،هەی هاوار ئەوە بۆ هیچ شتێک ناجوڵێت سەعاتەکە هەر دەڵێت چرک چرک بەڵام هێشتا زنجیری پانتۆڵەکەی دانەخستبوو و تۆماوی لەزەت بەکێریەوە بوو ، پێیت ووت : قەحپەی . ئەی باشە بەتۆ ئەڵێن چی ئەها ئەی کوڕی باوەحیز . سەعاتەگەورەکەی لای فلکەی چوار بەردەکە، هەردەیگوتەوە چرک چرک هێشتاش دڵۆپە فرمێسکەگەرمەکەکانی بەگۆنایەوە ووشک نەبۆتەوە ئەو ژنەی منداڵەکەی لەسەرما ڕەق ببوەوە ، سەعاتەکە هەردەڵێ چرک چرک ،تاوە “با” و بارانی خەم نەهێڵی ئەو بێوەژنەی دراوسێمان ستیان و کراسەتەڕەکانی بەتەنەفەکەو هەڵبواسێ و ووشک بێتەوە ،سەعاتەکە هەر دەڵێ چرک چرک چرک ،منداڵی لای تەرافیکەکە یەک بنێشتیش چیە نەیفرۆشتوە ، هاتە لام و کڵۆڵانە زاری هەڵهێنا و ووتی :خاڵە دەبنێشتێکی سەهم لێ بکڕە ..

گوڵی خاڵۆ ،خەمێکی هێندە گەورەم هەیە ،بەو بنێشتەی تۆش هەزم نەبێت ، چرکەچرکی سەعاتەکە بەردەوام دەجوڵێ ئەی باشە بۆچی هیچ شتێک ناگۆڕێ ؟

جارێک لەپیاوێکی پیر ئەم پرسیارەم کرد

ووتی: من عومرم گەیشتۆتە ئەم سەنعا کەس پرسیاری وای لێ نەکردووم و نەشزانم مەعنای چیە .

ڕۆحم تای لێهاتووە ،بەدەم ڕێگاوە ئەڕۆم دەست بەدیوارەکانی ماڵی وەفا دەخشێنم ، دەگەمۆ ماڵ ، دایکم

ئەڵێ ، وەی ڕۆڵە ئەوە هاتە ئەم کاتە لەکوێ بوی ؟

دایکم نازانێ کوڕەکەی دڵی شکاوە دڵ

باوکم ، ئێژێ :

لێگەرێ سەگ لەقەسابخانە نەتۆپێ عومری بەزا ئەچێ

مێشکم مین ڕێژ بوە بە پرسیار ، باوکم ،هاوارەکە ئەم مێشکەگواویەی تۆ بەس ئەزانێ شیعر و میعربنوسێ ،دەس هەڵگڕە بڕۆ ببە پیاو .

پیاو بەڕاست پیاوبم

پێکەنینێکی بەتام دەمگرێ کە ئەم ووشەیە دەبیستم یەکە بمبینە
وەدەزانە مەواد و حەشیشەم کێشاوە،
دایکم دەڵێت : کوڕەکەم شێت بووە گشتی خەتای ئەو کتێبەنەیە کە
دەیخوێنێتەوە و، مێشکی خەڵکی دەشێنەوە ،
،جزدانی پارەکەم دەکەمەوە لەوێنەکەی تۆ دەڕوانم کە خستومەتە
ناویەوە ، دەتەنگی بەتۆ میتەدی شەوانم ،حەزەکەم ئێستا بوتەڵک
بیرەی سارد بخەمەوە بەسەر نیشتیمانە بەشەمەوە ، ئەشتیت و پرسیارە
بوە گرێ لەسەر دەم
ئەرێ ئەوە بۆ ئەوەندەم خۆشمدەوێیت ؟
دەڵێی چۆن ؟
مەڵێ چۆن ، چونکە تەرزاوی تەمەن ئەم عەشقەی منی پێ ناکێشرێ ،
منالیش نەبوم تاکو بەفراوانی هەردوو دەستەکانم بکەمەوەو بڵێم ئا
ئەوەندەیە.
وەلە بزانە ئەوەندەگەورەیە تەنیا و تەنیا
جێی تۆی تیا دەبێتەوە
ڕەنگە ئەمجارەش باوەم پێنەکەی
فەقەت ئەوەندەم خۆش دەوێیت حەزەکەم بتخەم

”حەمەی شانە“

لە نوێوە ! … مەولود ئیبراهیم حەسەن

نە هاتووم..
تەم خۆش بوێت ،
گەرەکمە..
داگیرت بکەم !
پیاوەتیم..
وام لێ دەخوازێ .
***
بروام بە هاوسەنگی نیە،
خەریکم..

قالایی ئەزەلی خۆم
بەهه میشەیی تۆ..
پڕدەکەمەوە .
***
تۆ جوان نیت ..
ئەوی جوانت دەکا
خاوەندار□تی منە
بۆ تۆ .
***
هه رگیز بە تەمای مەبە
ئازادی تۆ
لە خۆبەدەستەوە دانتە
بۆ من .
***
بیرلە دەسەڵات نەکەیتەوە
ناتوانم..
سوڵتانێکم خۆش بووێ
حاکم بیت بەسەرمەوە .
***
ئەگەر حەز دەکەی
پەری بیت و بچێتە بەهەشت.
کلیلی دەرگاکان لای منە .
***
لە دایک بوونی تۆ
ئەو ڕۆژە نەبوو
کەناوکیان بڕی،
ئەوسەردەم□ یە
کەدەبیتە هاوڵاتی
مەمملەکەتی من .
***
ناوو زمان و ڕەگەزی خۆت
لەبیرکە
من خەریکم ..
لە نوێوە
دروستت دەکەمەوە .
***
پێویستیم بە

بروانامەو پسپۆری و سەرمایەت نیە
هیندەت بە سە
لەخولی ئەمجارەما
خۆت ناونووس کەی .

*** ٣٠/٤/٢٠١٨ - هه ولێر